

Objekti globoko v vesolju junija

Junija opolnoči kulminirajo ozvezdja, v katerih se kar tare zanimivosti: poleg Rimske ceste same vidimo kar nekaj objektov globoko v vesolju. Za opazovanje pa imamo ta mesec na voljo najmanj teme, v kresni moči le dve uri tri četrt. Središče Rimske ceste v Strelcu je polno odprtih kopic: *NGC 6494 (M 23)*, *NGC 6520**, *NGC 6531 (M 21)*, *NGC 6603 (M 24)*, *NGC 6613 (M 18)*, *IC 4725 (M 25)* in *NGC 6716*, tri pa so za nameček zavite v svetleče meglice, namreč *NGC 6514 (M 20)*, *NGC 6523* (M 8)* in *NGC 6618* (M 17)*. Tam je tudi precej kroglastih kopic, *NGC 6626 (M 28)*, *NGC 6637 (M 69)*, *NGC 6656* (M 22)*, *NGC 6681 (M 70)*, *NGC 6715 (M 54)*, *NGC 6809 (M 55)*, *NGC 6531 (M 21)*, pa tudi ena planetarna meglica, *NGC 6818**. V Kači sta dve odprti kopici, *IC 4756** in v meglico zavita *NGC 6611* (M 16)*, v Ščitu sta dve, *NGC 6694 (M 26)* in *NGC 6705* (M 11)*, v Liri pa poleg kroglaste kopice *NGC 6779 (M 56)* ni težko najti tudi planetarno meglico *NGC 6720* (M 57)*. Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

NGC 6720 (M 57)* je seveda znameniti Prstan, Obročasta meglica v Liri, premera dobre ločne minute. Leži le malce nad galaktično ravnino 2300 svetlobnih let daleč. Vse kaže, da ni prava planetarna meglica, torej krogelna lupina, ampak da gledamo v votel valj skoraj vzporedno z njegovo osjo, ki ga vzbuja k sevanju zvezda v središču s površinsko temperaturo okoli 110.000°K. Ta zvezda je ob koncu svojega jedrskega obdobja v življenju že dalj časa odmetavala svoj plašč, saj to, kar vidimo, obdaja trikrat večji ovoj plinov, ki jih zaznajo le inštrumenti.

NGC 6656 (M 22)*, nad pokrovom Čajnika v Strelcu, leži malo pod galaktično ravnino 10.400 svetlobnih let daleč in je navidez malce večja od polne lune. Najsvetlejša kroglasta

kopica na našem nebu je, vsebuje pol milijona zvezd razporejenih v krogli s premerom 200 svetlobnih let. S Hubblovim teleskopom so v njej s pomočjo mikrolečenja opazili precej teles, ki so le 80 krat večja od Zemlje. Ker pa je tudi le stopinjo pod ekliptiko, se tam dostikrat znajde kako telo našega osončja in ponudi zelo zanimiv pogled.

Rok Vidmar

Objekti globoko v vesolju julija

Julija opolnoči kulminirajo ozvezdja Orel, Puščica, Lisička, Labod, Delfin in Kozorog, tema pa se podaljša na skoraj štiri ure. Še vedno se lahko z binokularjem sprehajamo po oblakih zvezd, žarečih in temnih plinov v Rimski cesti, lahko pa se tudi posvetimo bolj strnjenim objektom. V Orlu najdemo odprto kopico *NGC 6709**, v Puščici kroglasto kopico *NGC 6838* (M 71)*, v Lisički odprte kopice *Cr 399**, *NGC 6823*, *NGC 6940** ter planetarno meglico *NGC 6853* (M 27)*, v Labodu odprte kopice *NGC 6819*, *NGC 6910**, *NGC 6913 (M 29)*, *NGC 7063*, *NGC 7092* (M 39)* ter planetarno meglico *NGC 6826**, in kroglasti kopici v Delfinu *NGC 6934** in v Kozorogu *NGC 7099* (M 30)*. Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

*Cr 399** je odprta kopica, ki jo je

MESEČNEGA SESTANKA JULIJA IN AVGUSTA NI

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Collinder uvrstil v svoj katalog leta 1931, ostali (Herschel, Messier, NGC) pa ne, najbrž zaradi velikosti, saj se razteza čez celo stopinjo. V njej je 40 zvezd v oddaljenosti 420 svetlobnih let razporejenih tako, da nas spominjajo na obešalnik. Nekatere od njih imajo isto lastno gibanje kot nekaj drugih odprtih kopic, na primer Gostosevci. Najnovejši astrometrični podatki kažejo na to, da sploh ne gre za odprto kopico, ampak asterizem, torej naključno razporeditev zvezd.

Rok Vidmar

pa ob pol treh zjutraj.

- ★ **Mars** sprva vzhaja okoli pol enih, konec meseca pa je na nebu e kmalu po enajsti zveer. Nahaja se v ozvezdju Rib.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Strelca sprva na nebu vso no, konec meseca pa zaide kmalu po etrti uri zjutraj.
- ★ **Saturn** je julija v ozvezdju Strelca viden vso no.
- ★ **Uran** lahko opazujemo v drugem delu noi, ko vzhaja okoli dveh, nato pa vse bolj zgodaj in konec meseca vzide e pred polnojo. Giblje se v ozvezdju Ovna.

Urška Pajer

Efemeride julij 2020

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.07.	05:15	20:57	17:00	02:24	CEST
05.07.	05:18	20:55	21:30	05:12	CEST
10.07.	05:22	20:53	– –	10:40	CEST
15.07.	05:26	20:49	01:29	15:54	CEST
20.07.	05:31	20:45	04:49	20:57	CEST
25.07.	05:36	20:40	11:00	23:36	CEST
30.07.	05:42	20:34	17:16	01:31	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** je najlepše viden v drugi polovici meseca, ko v ozvezdju Dvojkov vzhaja kmalu po etrti uri zjutraj.
- ★ **Venera** v ozvezdju Bika sprva vzhaja okoli pol tirih, konec meseca

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli, kar bodo ostali lani drutva z zanimanjem prebrali.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu